de Avend

D E O V E N D

2e jg. no. 4 september 1974

"De Ovend" is een uutgifte van de Stellingwarver Schrieversronte en verschient ien keer in et vorrels jaor.
Adm. Johan Veenstra, Binderweg 3, Ni'jholtpae
Till. (05610) 8252
Red. Henk Bloemhoff, Boverweg 15a, Ni'jberkoop
Till. (05163) 371
Typwark, opmaek: Pieter Jonker, nr. 11, De Haule
Till. (05160) 7270

An Johan Veenstra.

Beste Johan,

Op 4 oktober zal douk weer een ni'j boekien in et Stellingwarfs verschienen. Dat zal dan een bundel verhaelen en riempies van jow wodden.
Veur mi'j ligt op dit moment een knipsel uut de Liwwadder Kraante van 29 - 1 - 1971.
Een belangrieke dag veur et Stellingwarfs was dat, want et was doe al weer jaoren leden dat bi'jgelieks mannen as H.J. Bergveld, M. Bakker (Jouk) en zo, riegelmaotig in de kraanten schreven. In dit artikel (et eerste in de riegel "Uut de Pultrum van de Stellingwarven" wodt zegd dat men mit helpen wil om de Stellingwarver streektael uut de gröppe te haelen. Disse rubriek wil ruumte maeken, zeggen ze, veur verhaelen en gedichten in et Stellingwarfs, en artikels over et Stellingwarfs. Now, van die gelegenhied heb ie een hiele protte gebruuk maekt. En dat, zonder al te veule "pertenties" of "poeha", zoas

dat in dat stokkien zegd wodt.
Sund die tied tot an vandaege an de dag toe kun we van jow ommeraek aorige verhaelen lezen. Verhaelen, zeg ik, mar ik kon krek lieke goed riempies zeggen, want die lezen we vanzels lieke graeg. Al schrief ie, veur mien gevuul, op 't heden wat meer verhaelen as gedichten. Daj' oge hebben veur de meensken, de biesten, de dingen, op jow eigen meniere; daj' oonze wereld an oons zien laoten op jow eigen meniere, maekt toch, dat et niet zo mar wat gewoons is, waj' doen, mar wat biezunders.
En dat biezundere, dat bin ie, de schriever. Daor komt nog bi'j, daj' oge hebben veur een hiele protte kaanten van et leven, niet allienig mar dit of dat. Gien riempies van de bok en de haeverkiste, en gien droevige verhaelen waor tobben vol traonen tussen de bladzieden uutroegaan.
Wi'j weten ok, daj' as schriever niet de hieltied stillestaon blieven bi'j dezelde bouw, de zelde dri'j in et verhael. Op jow eigen meniere gao ie deur, en wi'j zollen zo zeggen willen: gao op jow eigen meniere deur, en trek je niet al te veule an van meensken die wel kritiek hebben, mar mar kwaolik weten waoromme. Een eigen meniere, die we van jow niet allienig in "Uut de Pultrum" lezen, mar ok in oonze eigen "Ovend". Een eigen weg, die las ik ok in jow verhael "Bevri'jdingsdag", dat nog niet argens in staon het, mar bi'jkotten òf in de "Pultrum", of eers in "De Ovend" kommen zal.
Een stok wark dat een protte meensken lezen zullen, hoop ik.

Bi'j et maeken van jow ni'je bundel "Wilde Gaanzen" heb ie zels nog een hiele protte wark doen moeten. Daorom meugen we jow op 4 oktober wel dubbel fielseteren, want et het nog hiel wat haelen om 'e klinke had, al mit al.
In etzelde kraantestokkien las ik ok nog, daj' deur "De Oolde Pook" van H.J. Bergveld op et idee kommen binnen om te schrieven.

Die het niet allienig schreven om zo mar stokkies te schrieven, mar ok om et Stellingwarfs te beweren, is 't niet. Dat zodoende oonze dadde fielsetaosie: deur jow wark kreeg et Stellingwarfs ok weer ni'je kaansen om te leven.

Johan, ie hebben zo staorigan wel deur, dat wi'j een klein betien grootsk op jow binnen. Dat meuj' oons vanzels niet kwaolik nemen, bi'j zoe'n feestelike gebeurtenis. Wi'j hopen dat jow "Wilde Gaanzen" alle kaanten uutvliegen zullen; dat meensken d'r even bi'j stille staon zullen, dat meensken even ogen hebben zullen veur de dingen die ie zo en zo zaggen.
En dat die "Wilde Gaanzen" opni'j even wied waor et gevuul geven zullen .....wi'j Stellingwarvers willen Stellingwarfs blieven. Want, om et mit H.J. Bergveld zien Stellingwarfs Volkslied te zeggen:

"....waor wi'j ok belanen
d'r blift een starke baand
mit oons geboorteplakkien
oons Stellingwarver laand ...."

Johan, de fielsetaosies van de Stellingwarver Schrieversronte mit jow eerste bundel ...!
en we hopen dat de twiede niet al te lange op him waachten laoten zal. Ie bin d'r zeker niet lelk omme, dat wi'j jow eerste gedicht in "Uut de Pultrum van de Stellingwarven", èn et titelgedicht van jow boek dat op 4 oktober de wereld in gaon zal, hierbi'j even ofdrokken ?

De groetenis,

Henk.

Johan Veenstra

Wilde gaanzen

In een v-vorm vliegen staotig
wilde gaanzen deur de locht.
Kommend uut et hoge noorden,
veur de koolde op de vlocht.

Hasems heuren ze een stemme:
"Grauwe voegels maek jim klaor.
Gao de locht in, vlieg naor 't zuden,"
en ze doen et ieder jaor.

Winters bin ze hier te gaaste,
uut van huus op sobbig laand.
En misschien is 't wel wat vremd,
mar d'r gruuit een zek're baand.

De winter gaot, de meitied komt,
de stemme dot zien wark opni'j.
Ze slaon heur briede vleugels uut
en soezen hoge over mi'j.

Wat spietig zie'k ze dan weer gaon,
't Ofscheid vaalt mi'j muuilik, zwaor.
'k Stik de haand op en ik zwaaie,
't beste heur, tot toekem jaor.

VOGELZANG

Aj' oolde meensken van vroeger vertellen heuren, kuj' d'r haost altieden wel van op an, dat de naeme Vogelzang op de lappen komt. Hi'j was een veldwaachter, een oppasser. Dat verhaelen over him nog zo vaeke heurd wodden kunnen is begriepelik, want wie streupte niet, zoe'n dattig, veertig jaor leden ? Veur oonze lezers uut Westaende: bi'j mien weten kommen de verhaelen van Vogelzang uut Makkinge, Oosterwoolde, Else, Tronde, Ni'jberkoop en Berkoop.

Et verhaeltien hieronder het de heer H. Mulder, van Berkoop, vroeger in Makkinge, mi'j verteld.

H. Bl.

"....Oonze heit was die aovend weer te streupen. Mar ieniend heurde hi'j wat. Wat was dat ? Hi'j deuk in een gaegelpolle, hielemaole in mekeer. Daor kwammen Vogelzang en Aoldert Bos, een oppasser,an. Op nog gien vief meter bleven ze staon. Die gongen daor ok in zoe'n gaegelpolle zitten. Oonze heit en die beiden ok, die waachten, tot et omdebi'j twelf ure was. Doe heurde hi'j ze zeggen: "Now kun we ok wel vot gaon, want kommen dot hi'j now toch niet meer!" Doe ze beide een flink aende vot weren, scheut hi'j zien geweer of. Dan wussen ze toch, dat hi'j d'r wel west had. En wat vun hi'j daor ok nog ? Et sloppien (= soort piepien) van Vogelzang.

De ere morgens gong oonze heit naor Makkinge Ie moe'n weten, hi'j gong ok nog wel es de streek op mit vetspullen en zo. In zoe'n bak, mooi blauw van buten en wit van binnen. Hi'j gong op Vogelzang an, et piepien in de mond. Mar Vogelzang, die bi'j him kwam doe hi'j bi'j de deure was, het er niks van deur had !

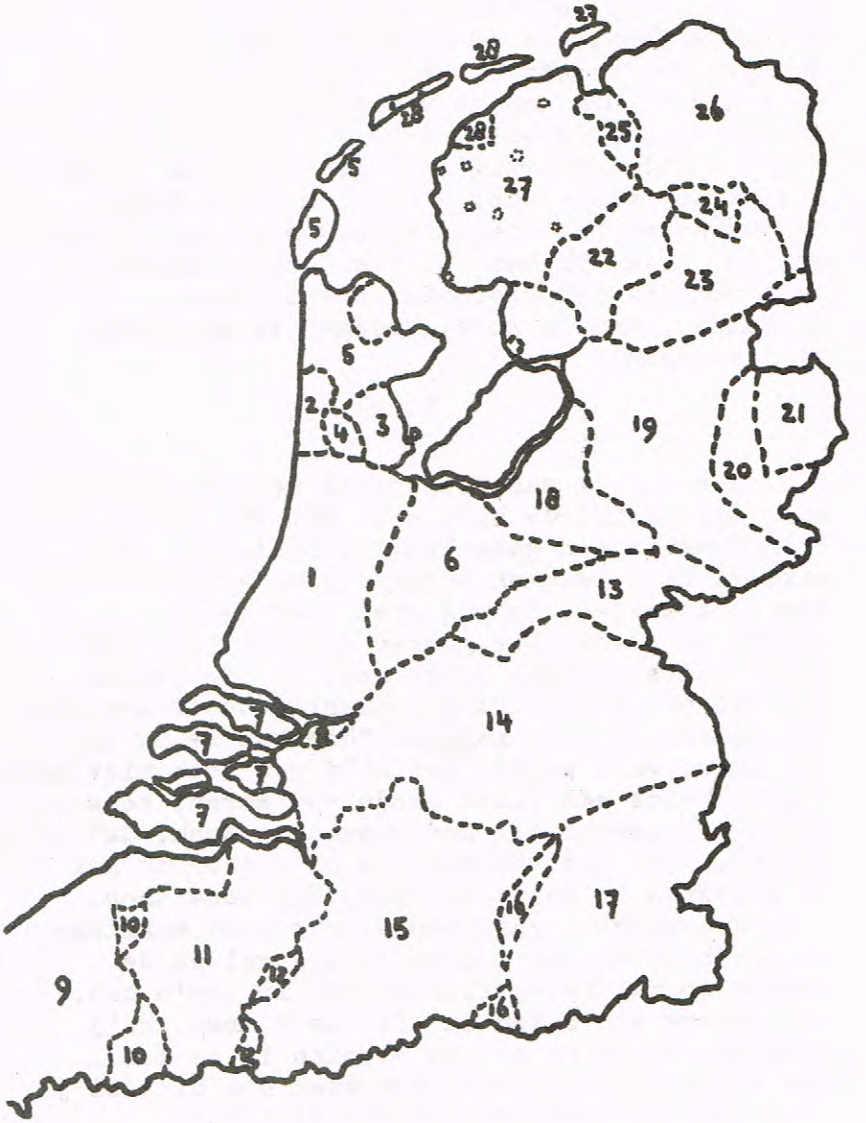
27
28
29
26
28
25
5
27
24
5
22
23
6
2
4
3
19
21
20
18
1
6
13
14
7
8
7
7
7
16
17
15
10
11
12
9
16
10
12

Neffens Jo Daan, Atlas van Nederlaand, 1968

1. Zuudhollaans
2. Kennemerlaans
3. Waeterlaans
4. Zaans
5. Westfries-Noordhollaans
6. Utrechts-Alblasserweerds
7. Zeeuws
8. Westhoeks
9. Westvlaams en Zeeuwsvlaams
10. Dialect van de streek tussen West- en Oostvlaams
11. Oostvlaams
12. Dialect van de streek tussen Oostvlaams en Braobaans
13. Zuudgelders
14. Noordbraobaans en Noordlimburgs
15. Braobaans
16. Dialect van de streek tussen Braobaans en Limburgs
17. Limburgs
18. Veluws
19. Gelders-Overiessels
20. Twents-Graafschops
21. Twents
22. Stellingwarfs
23. Zuuddrents
24. Middendrents
25. Kollumerlaans
26. Grunnings en Noorddrents
27 .Fries
28. Bildts, Stadfries, Midslaans, Amelaans

Hoe hoger de ciefers binnen, hoe relatief groter de ofstaand tot et Nederlaans is.

"DIALECTEN IN NEDERLAAND"

Een schoffien leden verscheen in de "triangelreeks" van de uutgeveri'je Knoop en Niemeijer in Haren et boek "Dialecten in Nederland" van Dr. H. Entjes. De schriever is wetenschoppelik mitwarker an et Nedersaksisch Instituut van de Rieksuniversiteit in Grunningen. Veur de Schrieversronte is dr. Entjes een oolde bekende want hi'j was de gaast op oonze praotmiddag 1973 in Oosterwoolde. Mar niet allienig daoromme verdient dit boek van dr. Entjes een betien andacht in de Ovend. Entjes schrift belangwekkende dingen over de dialecten en daor holen wi'j oons ommes ok mit doende.

Now he'k al een peer keer et woord "dialect" daele schreven. Is dat dan wat aanders as een tael ? Entjes geft nog al wat andacht an de termen "tael" en "dialect" in zien boek. D'r is over de definities van de beide begrippen al aorig hakketakt deur de jaoren henne. Nederlaans is ommes een tael, Fries ok, en wat er dan veerder nog praot wodt in dit laantien, dat bin dialecten. Dialect is veur een protte meensken bliekber wat eers as een tael. Et staot leger klasseerd. Et is een betien minderweerdig. Et is boers ! De term A.B.N. (Algemeen Beschaafd Nederlands) zegt al genoeg. Nederlaans is bliekber beschaefd. Al et aandere niet. Gekkepraot vanzels mar toch de hieltied nog de gedaachtengaank van een protte volk. Et gebeurt mar al te vaeke dat dialektpraotende oolden, die in een omgeving wonen waor as dat dialect praot wodt, mienen dat ze de kiender allienig Nederlaans leren moeten en gien dialect. Daor hebben ze ommes niks an ! Daor koj' niet veer mit! Onbewust ontholen ze de kiender op disse meniere een brok rieke streekkultuur.

Goed Nederlaans leren is zeker belangriek mar dat goeie Nederlaans leren....Wie praot er zuver Nederlaans ? Et is een oold misverstaand zegt Entjes dat Nederlaans praoten een teken van beschaeving is. Entjes vint dan ok daj' de term "Algemeen Beschaafd Nederlands" of "Algemeen Beschaafd" beter niet bruken kunnen. Al hoej' vanzels áj' die woorden bruken d'r niks gien kwaods mit in 't zin te hebben. Van taelkundig staandpunt uut bekeken bin dialecten krek lieke goed taelen as dat kultuurtaelen dat binnen, zegt Entjes. Et bin ommes allemaole meenselike communicaosiesystemen. Toch hebben een protte meensken perbeerd te definiëren wat now aenlik een taël en wat as een dialect is. Pattie meensken numen dát een tael as d'r een overleverde belangrieke letterkunde in schreven is. Eren vienen daj' et mar an de meensken zels overlaoten moeten as ze heur tael now tael of dialect numen willen. Al mit al een muuilike materie. Een vat vol kruut die tael/dialect discussies. De geleerden zullen et nog wel es mit mekeer in 't gaoren hebben. Laoten wi'j oons daoromme mar bi'j et woord regionale of streektael holen. Dat is een woord wat as de laeding wel aorig dekt donkt mi'j zo.

Entjes schrift ok over et ontstaon van de dialecten en de taelen. Zo bin de officiële kultuurtaelen ontstaon uut de dialecten van die streken waor as de belangriekste meensken woonden. De streken die een belangriek kultureel, economisch en politiek centrum weren. Zo ontston et Fraans uut et dialect van Paries, et Engels uut et dialect van Londen, et Italiaans uut et dialect van Florence deur toedoen van de beroemde dichter Dante. De biebelvertaeling van Luther hulp et toe mit dat et Middelduuts uutgruuide tot de Duutse kultuurtael. En et Nederlaans dan ? Krek ja, dat is vanzels ontstaon uut et dialect van Hollaand.

Hollaand, de perveensie die tot an vandaege de dag et kulturele, economische en politieke centrum van oons laand is. Mar al te vaeke wodt et Nederlaans dan ok Hollaans nuumd.

De weerde van een tael is muuilik te schatten zegt dr. Entjes. Mar et staot zo vaaste as een paol boven waeter dat de eigen tael, waor as iene in opgruuit en deur vormd wodt, veur him van grote betekenis is. Hi'j wodt er in grote maote deur beïnvloed. Daenken, vulen en willen wodden stark richt deur de tael. Interessaant is de vermelding van Entjes over een chirurg in Twente die et liefste Twentspraotende zusters bi'j de patienten zicht, die bi'j kommen uut de narcose. Ok al praot men deur de dag gien dialect meer, om wat veur reden dan ok, et is een bekend verschiensel zegt Entjes dat meensken in kritieke omstaandigheden toch weer op heur eigen tael weeromme valen.

Schoele en dialect kommen in et boek ok te spraoke. De schoelen beklaegen d'r heur nog al es over dat et praoten en et leren van dialectpraotende kiender aachter blift bi'j ere kiender. Mar, zegt Entjes, as men die kiender de kaans geven zol heur in de eigen vertrouwde tael uut te drokken dan zol blieken doen dat et mit die aachterlikheid in ienend stokken mitvaalt. Zo belanen we in een aandere nog al belaeden zaeke. Heurt de streektael op de schoele thuus of niet. Nee, zeggen goenend. Ja, zeggen aanderen. De Friezen lopen in disse zaeke veurop. Et Fries komt op 'e schoelen. Daor hebben ze dan ok jaoren veur vrot.

Dialectliteratuur is meerstal volkskeunst zegt Entjes. Streektaeldichters bin meerst volksdichters, die stokkies schrieven die op brulloften en zo wat henne goed in de smaek valen. De dialectliteratuur het hier liekewel weinig an. Die moet et hebben van een

stokmennig uutzunderingen. Aenlik alliend in Frieslaand is een eigen literair leven ontstaon. Mit literaire tiedschriften. Zo veer bin ze argens aanders nargens nog. Wi'j ok niet hier in Stellingwarf. Wi'j kommen aenlik krek kieken. Oonze Ovend is van alles en nog wat mar nog lange gien literair tiedschrift. Mar hi'j is d'r hopelik lieke aorig omme. En we vrotten stiekem deur.

Johan Veenstra

Dr. H. Entjes - Dialecten in Nederland.
Uutgifte: Knoop en Niemeijer, Haren (Gr.)
140 bladzieden mit foto's en kaorties,
f 12,50.

Et kaortien bi'j dit artikel mit de greenzen van de dialecten komt ok veur in Entjes zien boek.

= =

RAEVENSWOOLD

Doe dit dörp, now al weer jaoren leden, van Appelsche losmaekt wodde, wollen ze et eerst de naeme "Ravensmeer" geven - naor een poeltien daor in de buurt. Mar ze weren bange dat et vaeke as "Raven-smeer" uutlegd wodden zol, dat doe is et "Ravenswoud" wodden. Pattie meensken dochten dat et in et Stell. "Raovenswoold" wezen mos, mar dat is toch niet zo, donkt mi'j. Bi'j oolde meensken heurde ik duslange veur Ned. "raaf" altied "een raeven"; mv. "raevens". Dat daoromme: "Raevenswoold" !

Henk Bloemhoff

J A L O E Z I E

Ze weren altieden al een klein betien jaloers west op mekere. Doe ze verkering hadden was et al zo. Now zeggen ze wel es dat jaloezie ok wel liefde betekenen kan, somstieden. En dat zal bi'j Albert en Willempien ok wel zo west hebben, daenk' . Ze weren allebeide nogal besneden van gezichte en lichem, en hadden beslist niet aachterof staon doe de knapte uutdield wodde. En dan is et wel es zo, dat een aandere man of vrouw wel es even van zieden lonkt. Dit is ok al zo oold as de wereld is. en zo lange er meensken bestaon hebben. In 't jongvolk onder et daansen was et al slim. Want as et now krek zo trof mit de mobelsaosie-step dat Albert wel daansen mos mit now krek ok een knap maegien, dan keek Willempien al hiel jaloers; en as d'r es iene et hof een betien an Willempien maekte dan ston Albert gauw op de aachterste bienen. 't Gaf dan wel es wat ongenoegen, dat kuj' daenken.

Doe ze al trouwd weren en al een peer kiender hadden, was et nog zo. 't Gebeurde doe et hiele dörpien een reisien maeken zol naor een mooie streek van et laand. Ze zollen mit een peer autobussen. Al vroeg hadden de meensken de kleren an, en ie mossen es zien hebben hoe 'n mooi peer zi'j toch weren, mit de pronk an en mit een vrolik gezichte. 't Weer was ok ien en al straolend wat er an was, en onderweg, in een mooi uutspanninkien, wodde anlegd. Alles was ofpraot van te veuren, en d'r wodde in een prachtige speultuun ok koffie dronken. Doe ze allegeer heur nattien en heur dreugien had hadden, vermaekten ze heur allemaole op de toolters en in de dri'jmeule en al zo meer. De stemming kwam d'r goed in en de hiele mennigte gong doe de doolhof in. Albert en Willempien hadden mekere stevig bi'j de haand om niet bi'j mekere weg te dolen. Mar in een donker gaankien was er zo veule gedrang dat ze mekere toch nog kwiet raekten. Willempien was er

eerst uut mit nog een koppeltien eren.
Mar al wat kwam, Albert was d'r nog niet, en de knappe bakkerinne was d'r ók nog niet. Ze hadden al een hiel posien waacht, en d'r weren vanzels ok al goenend die al wat grappies zatten te maeken over et lange votblieven van Albert en de bakkerinne. Willempien vleug de jaloezie weer naor 't heufd. Aendelik en te laeste: ja, heur, daor kwammen ze an, en ok nog geaarmd en wel, en ok nog een protte wille, De eren lachten ok mit, et was ok zuver toeval, et was ja ommes een daggien van plezier. Mar Willempien vatte dat weer hielemaol verkeerd op, en ze steuf op Albert an en gaf him een klap mit et haandtassien om de oren, die d'r niet omme leug. Doe - tot overmaot van ramp - steuf de pottefulie er uut, en et geld vleug over de straote. D'r mossen nog een peer vrouwluden an te passe kommen om Willempien weer wat tot bederen te kriegen. Et was ok wel sneu veur Albert, mar de eren hadden d'r lieke veule wille omme, want ze kenden dat spannegien mar al te goed. De dag verleup zonder meer ongenoegen, mar Albert en Willempien zeden niet veule tegen mekere en et was een hiele domper veur heur op de stemming die daegs. Mar alles beterde weer over mit heur en ie heurden ok in tieden niks meer. Doe kwammen de stoomfietsen uut, en Willempien heur bruur die et wel doen kon, kocht een splinterni'je Harley. En nog wel iene mit vier cilinders. Et was een pracht moter en hi'j was d'r al gauw hielemaole op in reden. Een buurman van him, een veekoopman, kocht d'r ok iene: mar al een betien wat lichtere soorte. Et was weer bi'j de zommer doe die mannen besleuten om es een tochien te maeken naor de familie in de Aachterhoeke van Gelderlaand. Jan, zo hiette heur bruur, was ok nog niet zo lange trouwd. Aebeltien, zien vrouwe, hadde wat onder de schölk, dat die kon beter mar niet mit. Dat kon dan een ere keer beter. Zo vreug heur bruur as Willempien mit wol. Now, ie kun begriepen dat ze dat hiel geerne wol. Albert had daor ok hielemaole gien bezwaor tegen.

En zo zetten ze dan op een mooie zommermorgen mit 'n vieren of. De koopman mit zien vrouw aachterop, en Willempien bi'j heur bruur aachterop. Et mos now krek zo treffen dat de veekoopman daor in etzelde dörpien ok femilie wonen hadde. Ze hadden dus et zèlde reisdoel, en ze konnen mooi bi'j mekere blieven.
Et was doe vanzels nog lange niet zo drok bi'j de diek as now.

Ze geneuten van de mooie streken daor ze deur reden, en ze deden et ok mooi kalmpies an om zo veule meugelik te zien. Et was krek in de bluui van de bomen, en ze reden soms deur plakkies daor de locht zute was, zo reuk et er van de blossems. Bi'j een schilderaachtig harbargien hullen ze stille en rustten wat uut onder et genot van een lekker paantien koffie mit wat er bi'j. Mar et wiefien van de veekoopman - ok nog een jong vrommesien - hadde wel wat hinder van zadelpiene. De moter van Willempien heur bruur ree wat beter en d'r zat ok een hiele aachterduo op; en de duo van de moter van Hilbert de koopman was wat hadder. De vrouwluden besleuten dan ok mar om mar es te verwisselen, en zo kwam et dan dat Willempien bi'j de knappe jonge veekoopman aachterop kwam, en et wiefien van Hilbert bi'j Jan. Ze reden weer veerder, want ze weren er nog lange niet. Op een plak, daor et allemaol van die laandweggies weren, raekten ze verdweulen, en ze mossen even zuken om de goeie weg weer te vienen. Ok raekten ze deur dat zuken nog bi'j mekere weg. Mar nao wat ommezwarvings kregen ze toch weer de goeie weg te pakken en ze vunnen nao een posien mekere ok weer.
Doe zetten ze weer gaank, en nog mooi op 'e tied kwammen ze bi'j de femilie an.

Et wodde een prachtdag, en niet al te laete zetten ze weer naor huus. Willempien mos groot verslag uutbrengen an Albert aovens, en die vun et dan ok hiel mooi dat ze geneuten hadde.
Om Albert niet lelk te kriegen had ze van de verdweleri'je en van dat ruilen onderwegens

mar niks zegd. Et was al tieden laeter in de haast doe Albert van een boelgoed in een eer dörp weer op huus an fietste. Even veur zien eigen dörpien ston een harbarge waor hi'j even anstikken wol om een borreltien. Op een boelgoed woj' altieden zo laanterig, en hi'j mocht wel een opknappertien hebben, miende hi'j zels. Hi'j schikte bi'j een taofeltien en bestelde een berenburgien mit suker.

De kastelein - goeie kunde, mar wel iene die graeg een eer op de kaaste jaegen mocht - hadde een mooi verhaeltien heurd van de veekoopman Hilbert, die daor wel es een posien zat om of te rekenen mit een koppeltien boeren. Et hadde gaon over et mooie reizen mit de ni'je stoomfietsen mit de vrouwluden er aachterop. De kastelein zag een mooi kaansien om Albert even op de kaaste te jaegen, en hi'j hoefde d'r mar een klein leugentien bi'j te doen, dan hadde hi'j Albert al zo veer, dat wus hi'j wel. Hi'j begon d'r zo betien over te praoten mit Albert. Hi'j wus d'r in geuren en kleuren zo wat alles van. Ok dat ze verdweeld west hadden, en dat ze ok an 't ruilen west hadden. Hi'j vierde et ok nog wat op mit een leugentien. Albert luusterde mit zeuvenmaansoren, en sleug dreks geleuf an zien praoties. Hi'j dronk iene te veule en zette op huus an. Willempien hadde hiel flink al thee en brood op de taofel staon, en Albert reuk naor draank, dat vernam ze wel. Albert gong zitten en mit iene grote hael sleug hi'j alles van de taofel. Doe was et los, want Willempien kreeg alles over de vloer en et theegoed was kepot. Van alles wodde er zegd en Albert smeet Willempien de grootste onwaorhied veur de voeten. Dit was heur te veule en mit de kienderties gong ze d'r vandeur naor buurvrouw Jaanke, die vlak veur heur over woonde, ok in een boerkeri'je. Dit was een kerdaot en verstaandig vrommesien. Ze hadde medelieden mit Willempien en de kienderties. Ze leut heur

eerst flink uutgoelen en gong doe mit naor huus. Albert was an 't voeren en melken mit de koenen en ze zocht him op op de stal. Ze nam him es goed onder hanen en zee dat ze niet docht hadde, dat hi'j zo bi'jgeleuvig was en him deur die kastelein zo wat wies maeken laoten hadde. Albert begon him aorig te schaemen. Doe Willempien de deure uutvleugen was had hi'j al goed spiet. Et was wel es goed dat et kerdaote vrommesienhhim es goed de les lezen hadde, want hi'j kreeg deur dat die kastelein him mit opzet op de kaaste jacht hadde. Et begon him doe slim om Willempien te begroten. Jaanke vernam dat ok an him en gong voldaon naor huus. Doe, te aovend, de kienderties op bedde laggen, hebben ze et goed uutpraot, en ze hebben nog lange in schiemerdonker bi'j mekere zeten, haand in haand. De ere daegs gongen ze mit de kienderties naor de winkel om ni'j theegoed, en Willempien mocht vanzels de mooiste koffiekanne uutzuken, en de kienderties kregen wat mooi speulgoed. Doe ze weer thuus kwammen en veur et huus van buurvrouw Jaanke langes gongen, wuifden ze hattelik naor heur, en Jaanke kon et lachen niet laoten, aachter de gerdienegies. Mar ze paste wel op dat ze dat niet zaggen.

Et was krek as weren ze wat wiezer wodden nao die tied, want ie heurden d'r nooit meer wat van, dat ze jeloers weren.

WUBE LAMERS VAN DE
KUUNDERWAL

De pennetekening hiernaost is van
Sietske Bloemhoff, Ni'jberkoop.

PUZZEL.

In et onderste diagram moej' woorden invullen neffens de beschrieving die 'k daolik geven zal. Elk woord begint mit de laeste letter van de veurige. Aj' klaor binnen, moej' et boverste diagram invullen. In de hokkies die dezelde nommers hebben, moej' dezelde letters daele zetten. Aj't goed invuld hebben, lees ie van links naor rechts, van boven naor beneden, de eerste strofe van een gedicht, en dán de naeme van de dichter d'r van. Nog even dit: "i'j" geldt as iene letter.

Ph. de Bruijn.

1. verwaachten
12 dat wat krek gebeurd is
9. onderwiesinstituut
16. bi'jwoord
20. vremd
25. stilte
29. plak bi'j et huus
33. bi'jwoord
36. plezier
41. te vertrouwen
47. bezit van een boer
53. imiteren
60. veurzetsel
65. ark van de vrouw
70. wark uut de oold-Ieslaanse literatuur
74. administraosietroepen (ofk.)
76. telwoord
80. lidwoord
82. weeromme
89. jongesnaeme
91. wegraekt
95. bi'jkotten
99. verl. tied van kom
103. myth. keuning
108. Friese jongesnaeme

1	7		35	61	63		78	53		105	89		36	84	38
98	88	32	107		86	58	67	66	43	16	19		29	30	8
9	4	5		28	26	21	20	91	92	112	3		13	6	
77	62	39	17	15	87	54	2		60	48	100		44	106	86
	104	41		50	74	55	108	64		11	85	18	22	37	87
49	25		65	110	24	23	82		45	59		113	69		103
93	90	94	51	84		70	6		72	96	10	11	82	79	
52	73	12		109	57	31	99								

1	2	3	4	5		6	7	8		9	10	11	12	13	14
15		16	17	18	19		20	21	22	23	24		25	26	27
28		29	30	31	32		33	34	35		36	37	38	39	40
	41	42	43	44	45	46		47	48	49	50	51	52		53
54	55	56	57	58	59		60	61	62	63	64		65	66	67
68	69		70	71	72	73		74	75		76	77	78	79	
80	81		82	83	84	85	86	87	88		89	90		91	92
93	94		95	96	97	98		99	100	101	102		103	104	105
106	107		108	109	110	111	112	113							

Tj. Dijk

OOLD EN NI'J

't Oolde gaot en 't ni'je is er al
Of 't moet misschien nog kommen.
En begin now drekt mar niet te brommen:
"Och, oold en ni'j zij' overal"!

"Ik hool 't mit 't oolde", zee de man.
"Dat ni'je is me niks, praot er niet van."
De aander gaf him gien geliek,
Want vroeger haj' toch aarm en slimme riek.

"Dat hej' now nog", zee doe de iene weer.
De aander zee: "Da's waor, mar 'k daenke disse keer,
Dat deur oonze mooie sociale wetten
Wi'j 't beter hebben en daor meej' ok op letten."

"In aarme lanen hej' nog vaeke lege bodden.
Daor moet nog veule an dokterd wodden.
't Verschil tussen hier en daor moeten ze nivelleren.
Gien ál te kleine man naost al te grote heren!"

DE OOLDE SMID

As Aoltien-muj an et vertellen was over heur tieden, doe ze nog jong was, was dat et anheuren wel weerd. Hoe ze warken mossen en aarmoede leden hadde, in de wereld van doe. Now is alles veule beter, en now hebben haost alle meensken et goed. Mar doe was et hiel aanders. Iene van heur verhaelties zal ik jim hier nog es vertellen in de "Ovend". Ze diende doe as jonge meid bi'j een bejaorde smid, die veur de twiede keer trouwd was. D'r was doe gien oolderdomsveurziening, en de meerste meensken mossen nog warken, zo lange as ze konnen.

Et smeden was op him zels een keunstig ambacht; want alles mos mit de haand maekt wodden; zo as stoelhaoken veur de deuren, en alle beslag veur de boerewaegens, zo as de hoepen om de vielen en zo veule meer van die dingen. Ok had ze wel es zien, dat de smid een haentien op de toren maekt hadde, en et was wel een pracht stok wark. Ie mossen dan ok wel een vakman wezen uut de kiek. Mar et was ok nog zo, dat alles ok nog veur een betien geld de deure uut gong, want de meensken mossen et ok betaelen kunnen; en et geld was niet roem.

Et was een schilderachtig gezichte, as de oolde smid veur et aambeeld et iezer an et smeden was. De vonken spatterden deur de smederi'je henne en de blaosbalge blaosde et vuur hiel hiete an. De oolde smid leed an toevallen en zo now en dan mos mujke es kieken as alles wel goed was mit him. Ze wus wel dat hi'j twie keer trouwd was, mar de stille man zee niet veule en was een protte in him zels. Et was op een aovend al laete, en hi'j was nog an 't wark in de smidse. Zien vrouw had et goolden ooriezer de hiele dag op en had vaeke visite, doe ok weer.

Mujke keek nog even bi'j him in de smederi'je. Ze mocht de oold man geerne lieden, en soms, as hi'j iezer an 't pletten was, hul ze mit een lange tange de staeven wel es beet. Mit de grote veurhaemer sleug de smid dat et iezer plat en de vonken steuven om heur henne. Dan, onder de bedrieven praotten ze altied hiel gezellig, en doe vertelde hi'j heur et droevige verhael van zien eerste vrouw, waor hi'j zo gelokkig mit leefd hadde, en die him aovens nao et peerdebeslaon altied hulp om 't iezer te pletten. De traonen biggelden over zien wangen.Ze hulp him dan tot soms laete in de aovend nog, en de guldenties wodden an de kaante legd veur et kientien, dat op komst was.

Ze was in de kraom sturven, en et kientien had ok niet lange meer leefd. Zien twiede vrouw kwam nooit in de smederi'je, en mos een maegd hebben veur et wark, en ze hadde altied een boel visite. Ok wol ze niet tegen et petret ankieken van zien eerste vrouw. Dat hadde zi'j in een hoekien op zoolder opburgen.

De veurhaemer glierkte him uut de haand, hi'j kreeg weer een toeval. Mujke greep him nog beet, en legde him henne op de vloer, en haelde vlogge waeter. Ze wusk him gauw weer bi'j, en haelde de medesienen die ze altied in huus hadden op, en gaf him die in. Dan gong et wel weer een betien, mar van 't wark kwam niks meer, en hi'j gong dan meerstal op bedde. Mujke had et er slim mit te doen, en vuulde mit him mit. Ze kon heur indaenken, wat as hi'j verleuren hadde. Nog een peer jaor hadde ze bi'j heur diend. Mar op een dag was hi'j in een toeval veurover op een stok iezer valen, en was niet meer overaende kommen. Mujke veegde vlogge een dikke traone vot die over heur wange rolde, mar doe kwam ok weer de vrundelike glaans over heur oolde gezicht en vertelde ze weer wieder over opgeruumdere dingen.

Wube Lamers van de Kuunderwal

R.J. Oosterhof

5 mei 1974

Kun wi'j dan gien feest meer vieren ?
Bin wi'j dan niet bliede meer ?
Waor toch blieven al die vlaggen ?
Hael ze uut de kaamfer weer !

Kun wi'j dan gien feest meer vieren ?
Waorom doen wi'j toch zo tam ?
Denk es an de jaoren veertig,
Doe men oonze vri'jhied nam.

Dat was doe ien brok ellende,
Dat mar liever nooit, nooit weer,
Lao' we toch mar bliede wezen,
De vlagge uut, nog mennig keer.

R.J. Oosterhof

Ik mag seins graeg es even riemen:
Elke gek het zien gebrek !

R.J. Oosterhof

JUFFER HEUR NEUZE.

Juf trekt vremd seins mit de neuze
As een jongien bi'j heur staot,
En omdat 't heur gauw verveelt,
Is 't, dat ze 'm even blieven laot.

Juffer krabbelt vlogge 'n briefien
Zegt dan: "Neem dit mee naar huis.
Moeder moet 't maar even lezen,
Loop maar hard, dan ben je gauw thuis".

D'aandere dag, nog veur half negen,
Juffer is al weer present,
Gaot heur deure zachies eupen
Sloept naor binnen, dekkleine vent,

Zegt en kikt Juf liek in d'ogen:
"Moeke zee, volgens de boeken
Moet Juf an mi'j leren
Niet ....an mi'j roeken !"

R.J. Oosterhof

LEVEN

Mit duzend banen bin ik bunnen
An 't leven, waor 'k zo veul van hool
Wat heb ik toch veul vrunden vunnen,
Een smak gelok, wel busen vol.

Ik bin al bliede mit 'n bloeme
Gelokkig bin ik mit 'n brief
Een maot van vroeger komt weeromme,
Zien gulle lach is mi'j zo lief.

Ik heur zo graeg de voegels fluiten,
Dat vien ik mooi da's mien meziek
Ik geve niks om hiel veul duiten
Een kiend, dat m' ankikt maekt me riek.

Wat kan 'k me al omraek vermaeken
Om 'n mooi verhael, 'n goed gedicht.
Ik kan seins al an 't lachen raeken
Alliend om kleinzeun zien gezicht.

De zunne maekt mi'j al an 't zingen
't Is feest veur mi'j haost elke dag,
Ik heb plezier in 'n protte dingen
'k Bin bliede, dat dit alles mag.

R.J. Oosterhof

Mollegien

Blikstienders klein mollegien
Mit jow kleine bollegien
Maeken jow een hollegien,
Vrot ie in mien pollegien.

Doe mi'j now een lollegien
En gao op een hollegien,
Mit jow kleine bollegien
Richting buurmaans pollegien.

R.J. Oosterhof

Haentien.

"Ik kan al kri'jen,"
zee een jonge haene,
die 'm nog al wat verbeeldde.
Mar .....ie konnen
et amper piepen numen.

Een stokmennig gezegden en uutdrokkings

1. As bi'j 't patten van 't ien of 't aander iene te min krigt, dan kan hi'j 't niet tugen.
2. Een plakkien roggenbrood mit een dun schrabbegien botter d'r op, dat was een broggien mit tevredenhied.
3. Iene, die niet zunig is en mar opmaekt wat hi'j in de vingers krigt, daor zeggen ze van: "Et is bi'j him hael an en krieg meer."
4. Aj' bi'j iene boven op 'e schoolders zitten, an elke kaante van 't heufd een bien, dan zit ie bi'j iene op 'e kassemasse.
5. As d'r een vrommes ommeleup, dat nog al makkelik veur de manluden te bruken was, dan was dat een waegenloops vrommes.
6. Iene, die him nog al wild en halfwies anstelt, die is balsturig en maltaepel(ig).
7. Iene die slim drok en onrustig doende is, die vligt henneweer as een voegel die de katte bi'j de eier het.
8. Van een kerel die aj' vremd vienen omdat hi'j reer dot of zo, kuj' zeggen: een nuvere omkool.
9. Ie kun zo hadde jaegen aj' willen, mar de vielen moe'n tied hebben om te dri'jen.
10. En wie helpt oons even mit disse gevallen? Wie schrift oons even ?
    a. "stinkossel" Wie kent et woord ? Moet et gien "stinkmossel" wezen ?
    b. de uutdrokking:"de pappegaai van 't stokkien schieten". Kennen jow dat ? Wat betekent et ?
    c. Een uutdrokking die begint mit: "De kleur van de bolle" Hoe gaot et wieder ? Wat betekent et ?
    d. De volgende warkwoorden zollen allegere een meniere van lopen veurstellen moeten. Kennen jow ze ? Willen jow er es een zin mit maeken en naor "De Ovend" sturen ? Et bin: tikken, hokseboksen, hottebillen.

J.W. Nijholt.

INVULSPULLEGIEN

Hiernaost kuj' de woorden invullen die hieronder beschreven binnen.

hor.:
1. op een aandere meniere
3. van die tied of
5. smok
6. vremd
7. niet netties
8. plak in Drente
9. voedsel
10. niet ni'j
12. bende
13. plak
14. plak in Oost-Stellingwarf

vert.:
1. veurnaemste middageten
2. staele mit blad
3. weg
4. veurige naeme van F.C. Wolvege
11. in die tieden

Woj' et es perberen ?

De oplossing kuj' lezen, aj' douk disse Ovend even op de kop holen.

Harm Houtman.

Oplossing invulspulleglen

hor. 1. eers. 3. sund. 5. tuut. 6.reer. 7. roeg. 8. Onna. 9. eten. 10. oold. 12. keet. 13. stee. 14. Else.
vert. 1 eerpels. 2. stronke. 3. straote 4. D.O.G. 5 doe.

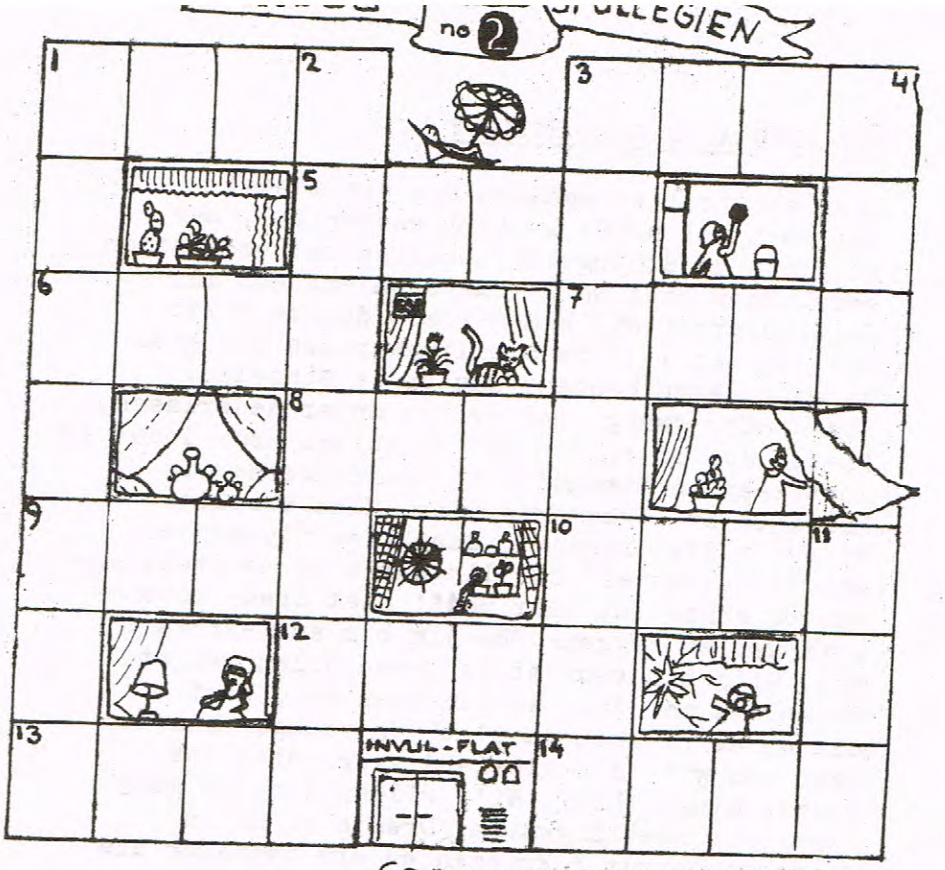
no 2
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
INVUL-FLAT

OPA WAS D'R VROEGER AL TURKS FRUIT
NEE, KIEND DOE HADDEN WE STIENPEREN

STELLINGWARFS OP SCHOELE ?

Veur een protte meensken nog een ideaal dat toch wel nooit beriekt wodden zal, mar wi'j van de Stuurgroep bekieken dat een betien eers. Daor moet wark veur daon wodden, mar de Stuurgroep wil him d'r mit doende holen. Wi'j vienen : as de Stellingwarvers d'r gien bezwaor tegen hebben, dan op 'e schoelen. Niet onder dwang, mar vri'j: onder Nederlaans. Pieter Jonker en Jan Betten zullen heur locht es opstikken in Liwwadden op een confereensie Fries in et leger onderwies. Gien verplicht Fries in Stellingwarf, daenkt de Stuurgroep, wèl "facultatief" Stellingwarfs an de Stellingwarver schoelen. Daor meg' niet dreks bovenop springen en zeggen: "En jim bin anti-Fries !" Nee, wi'j bin veur et in leven holen van et Fries. As men daor wat an doen wil, best - dan op de plakken daor et van vroeger heurt. Daor bin wi'j d'r gloeiend veur. Niet zok soorte dingen hier. Wi'j willen toch ok gien verplicht Stellingwarfs, Drents of zo in Piaam of Dokkum ? Friezen en ere meensken die hier henne kommen wodden deur oons niet dwongen om les in oonze tael te nemen. Wi'j vienen et niet slim dat zokken heur mar staorig anpassen. Mar et wodt de omgekeerde wereld as wi'j de tael van de import leren moeten. As iene vri'j laoten wodt, dan wil hi'j meerstal wel Fries vertaon. Mar moe'n wi'j oons dwingen laoten ? Et wodt meer as tied dat wi'j Stellingwarvers wat meer van oonze eigen tael en cultuur op schoele kriegen. Dit pàn zal bi'j kotten veerder deur de Stuurgroep uutwarkt wodden moeten.

Henk Bloemhoff.

't SAPIEPENLIED

Vroeger zongen de kiender in de meitied een mooi vassien bi'j et maeken van fluities van et sapiepenhoolt. Pattie meensken kennen vaeke nog mar een peer riegels. Haost gien iene wet precies meer hoe de wieze is. Ok de woorden het men vaeks nog al wat muuite mit. D'r binnen goenend die now weer in et Stellingwarfs, dan weer een peer riegels in et Nederlaans zingen. H.J. Das van Noordwoolde, en H.J.Bergveld uut Ool-Appelsche bin d'r vroeger es mit doende west. Ze hebben naor mien idee aorig uutpluusd, hoe as et zoe'n betien in mekere zeten het. In "De Dreijer" he'k de onderstaonde tekst, uut et materiaal van Bergveld, eerder et locht zien laoten.(jg. nr. 9, nr. 5, bladz. 11) Dan komt er een "variaosie" van aachter an. Johan Veenstra het die lessend opschreven in Ni'jholtpae.
As d'r goenend binnen, die et wat mit opkallefateren kunnen ... sturen jim et even op ? Hiel slim beni'jd bin wi'j as d'r goenend mithelpen kunnen de wieze weer "in mekeer te zetten". Aj'm de wieze kennen, of allienig mar een peer riegels d'r uut ... of aj'm goenend weten, die d'r wat meer van weten...doen jim oons even tiedinge ?
Ere oolde kienderlieties hebben we ok belang bi'j!

Henk Bloemhoff

't Sapiepenlied

Sap, sap, piepen
Wanneer bin ie riepen
Ankem toekem meitied
As de voegels eier leggen
En leggen ze gien eier
Dan mar doppen
Vief vief koppen
Kwattel op 'e douwe
Vie va vouwe
Daor kwam een liepe haenepieke
Beet de katte de kop of.
Kop an 't bloeden
Bloed bloed varken
Rie d'r mit naor Marken
Rie d'r mit naor Ossenziel
Ossenziel staot in de braand
Wie het dat toch daon
Twie liepe haenepieken
Waor bin die toch bleven
In 't Oosten en in 't Westen
Van alle kri'jenesten
Huppien, huppien, wi'j'r niet of,
Dan slao ik jow de kop of.

=========

(Das schrift hier nog over: "Bij het afkloppen van de schil werd zo af en toe even gespuwd. Huppien is de schors, welke bij het kloppen loslaat en dan afgetrokken kan worden. Met het heft van een mes werd de bast losgeklopt, en deze moest dan losgelaten hebben als het versje uit was".)

Sap- sap- piepen
Wanneer bin jim riepen
Ankem, toekem meie
As de voegels eier leggen
Vi va vouwe
Kwattel op 'e douwe
Staot een kattien op 'e diek
Bit de haene de kop of
Kop an bloeden
Bloed, bloed varken
Ried er mit naor Marken
Ried er mit naor Ossenziel
Ossenziel staot in de braand
Wie het dat gedaan
Twee loze hanepieken
Waar zijn die gebleven
Oosten, westen
Alle kraaienesten
Hippe, hippe, wi'j' er nog niet of
Slao'k je de kop of
Kop of, kop of.

(variant, opschreven deur Johan Veenstra)

MONSIEUR LEGRAND

Dit wodt een rustig daggien. Dat was oonze eerste gedaachte doe we morgens om een uur of achte veur oons hotel in de bus stapten. We keken es om oons henne.
Et was een bont gezelschop waor as we in te lane kommen weren, dat dee al gauw blieken. Belgen, Fraansen, Engelsen, een inkelde Duutser....allienig weinig jongvolk. Et weren meerst ooldere meensken, die mit de excursie mit gongen. Now vunnen wi'j dat hielendal niet zo slim. Dan koj'temeensen gien piene in 't heufd kriegen van de radio en dan koj' de reisleider een betien fesoenlik vertaon, zodaj' wat naovertellen konnen waj' allemaole zien hadden.

Gaston hiette de reisleider. Een Luxemburger naor zien zeggen en zo op 't eerste gezicht goed veur minstens twiehonderd pond. Mar ... een man die wus hoe as et heurde, want mit 35 graoden hitte hul hi'j zien jassien an en zien strik veur. As dat in Luxemburg de gewoonte is bin'k allienig daoromme al bliede da'k Stellingwarver bin en gien Luxemburger. In alle meugelike en onmeugelike taelen hiette Gaston oons welkom en weenskte oons een plezierige tocht toe. Doe verzetten wi'j oonze stoelen in een half lig - half zit hoolding, haelden een boltien uut de tasse en gavven oons makkelik daele in de veronderstelling dat dit ien van de rustigste daegen van de vekaansie wodden zol.

't Zal kwaolik vuuf menuten laeter west wezen doe een oold Fraans mannegien, die veur in de bus zat in ienend uut volle bost begon te zingen. As een liester ! Een onbekend lied veur oons. Mar bliekber niet

veur de Fraansen want die begonnen mit te klappen en te roepen van heb ik jow daor. Dit starkte de man bliekber in de overtuging dat hi'j deur doen mos want nao et eerste lied begon hi'j een hiele riegel vassies of te warken. Zo now en dan wodde hi'j d'r bi'j hulpen deur een vrommes van om de vuuftig die schuin veur him zat. Ze hadden allemaole ommeraek wille. Waoromme, daor hawwe gien benul van. Oons Fraans is nooit botte best west.

Gaston, de reisleider, kende de bejaorde zanger bliekber want doe et even rustig was in de bus stelde hi'j him an oons veur. Monsieur Legrand was de naeme en hi'j was 84 jaor ! Dat wodde mit naodrok zegd om an te geven wat veur een verdienste et toch was daj' op zoe'n leeftied nog zo te keer gaon konnen. De leeftied verbaosde oons aenlik niks. Monsieur Legrand zag d'r wel naor uut dat hi'j 84 was. Hi'j was hielendal in 't zwat en had een ding op 't heufd wat as een krusing leek tussen een alpinomusse en een pette. Zien ogen gleensterden as die van een jonge meid. Mar hi'j was wat smallegies om 't gezicht.Now was dat niet zoe'n wonder want hi'j had of zien valse gebit thuus liggen laoten of zoe'n ding was him te priezig in de anschaf west. Wi'j dochten dat de laeste meugelikheid et dichtste bi'j de waorheid lag.

De priezende woorden van Gaston weren eulie op et vuur. Zuver een betien over 't peerd tild begon MonsieurLLegrand an een twiede riegel succesnummers. "Zingen de Engelsen niet mit?" reup Gaston deur de microfoon. "Oe nee," zee een Engelse vrouw, die naost mi'j an de aandere kaante van et gangpad zat, zuver wat mispriezend. As wodde heur een onzedelik veurstel daon. "En de Nederlaanders dan?" hul Gaston an. Mar wi'j schudden ok vlogge van nee. Stel je veur ! Mit doen mit

die troep Fraansen ! Dat zol al te reer wodden. Dat die Fraansen zo halfwies deden was nog tot daor an toe. Mar wi'j .....

Monsieur Legrand het de hiele dag veerder zoe'n betien een ienmaansveurstelling geven. 't Was niet drekt de rustigste dag van de vekaansie mar we hebben d'r oons mar niet al te veule van antrokken. Fraansen bin now ien keer een betien nuver. Al mit al was de excursie best de muuite weerd. Wi'j hebben een protte zien... en zi'j hebben een protte wille had. Wat wi'j nog meer.

Johan Veenstra

Griffioen op Parnassus tillefonisch te berieken.

De Stichting Operatie Vers het now al jaoren op de tillefoon poëzie an te bieden, Dat gebeurde duslange in et Nederlaans en Fries (twie lijnen). Over de Friese lijn willen ze now ok wat meer an ere streektaelen doen. De Schrieversronte het de lijn twie keer twie weken laank vanof 9 september, en de de twiede keer weer twie weken laank vanof 18 november. Johan Veenstra leest uut zien boek "Wilde Gaanzen" de gedichten "Leven", "Athene" en "Gethsémané" veur, Harm Houtman, bekend van "Uut de Pultrum", "De Ovend" en de jongerenpag. van de Liwwadder Kraante "Hawar" komt mit zien gedichten "Veurkommen", "De Sprong", en "Tied". Sietske Bloemhoff lest veur "Asfalt" en Laeste Zommerdag" van Henk Bloemhoff, en die zingt zels "Aarme Doeve", tekst van Johan Veenstra. Karst Albert Berkenbosch het een peer gedichten van Jouk: "De Visker" en "As 't iene dag regent" opnemen laoten, en Jan Betten van Bergveld:

"Oosterwoolde" en "Liften".
Et wark dat Harm Houtman van himzels deur de tillefoon van Operatie Vers (till. (05100) 31313) oplest, kuj'm ok in disse Ovend lezen.

Henk Bloemhoff

= =

KOT NI'JS VAN DE STELLINGWARVER SCHRIEVERSRONTE

. Stuurgroeplid Jan Betten is as onderwiezer benuumd in Oosterwoolde. Zien ni'je adres daor is nog niet bekend; dat zullen we via de "Ovend" dommiet wel even bekend maeken. Tot die tied: Boekhorst 10, Oosterwoolde ! Oonze fielsetaosies !

. Harbargespul-zangeres Rennie Krediet is trouwd mit Bert Oosterloo - die is now trouwens ok klaor mit de studie, dat ze zitten al in Bolsward. Ok vanof dit plak oonze gelokweensk.

. 4 oktober dieredag - van die stonde of an kun de "Wilde Gaanzen" van Johan Veenstra ok bi'j jim over de heerd kommen.

. Ok fa. Jansen in Oosterwoolde zal dommiet een hiele riegel waandbodden en tegelties op de wereld kommen laoten. Sietske Bloemhoff het daor kontakt had, en d'r zullen now vief spreuken kommen. Daenken jim d'r even omme ?

. Verscheiden meensken bellen oons of schrieven oons om "De Oolde Pook", van H.J. Bergveld. Wi'j kun die boekies niet meer sturen, want hi'j is echt uutverkocht !

. Ok de perveensie Frieslaand helpt mit subsidie !

Henk Bloemhoff

De kraante

De kraante, de kraante,
De kraante komt d'r an,
De kraante kikt een elk naor uut
Waor blift de kraante dan
De kraante, de kraante ,
Ie slaopen d'r niet van
Dat oolde wief dat alles wet
Waor gienend zonder kan !

In Ni'jberkoop een hond ontvoerd
Een knienekouwe kraekt
En Zunnege is bombardeerd
Deur zwelvers slichter maekt
En Buil dat wodt een Kalkar-dörp
De Fochtel is ontploft
En Appelsche wodt Vondelpark
Waor elk now hennestoft

Et spul wodt vaeke ien bonk eernst
En eernst dat wodt ludiek
Dat mark ik as ik weer es in
Die grote juffer kiek.
Die grote juffer leidet mi'j
A'k vraoge oe mien God
Wa'k van de wereld daenken moet
Wat as mien miening wodt

De Elsingers bin koegels, volk,
Een Marsman is daor laand
En Langediek' is van de kaort
De klokkestoel verbraand
Ok Wolvege is overstroomd
Ondaanks Piet Stoevezaand
De Hoeve krigt de Ridderzael
Wodt centrum van oons laand

Ze numen heur et oolde wief
En daor is hiel wat veur
Ze aemelt as een vrommes die 't
Van zeggen heurd het, heur !
Mar iewig deur verleidelik
Ze hoolt je an de li'jn
En alle onzin vreet ie van
Heur eerde in et klein.

Ik weensk jim lekker eten
Van al dat rere goed
Tot wi'j d'r douk in stikken
Elk naor et karkhof moet
Daor kuj' dan vast goed slaopen
Zo rustig onder 't zaand
Toe geef je daor mar daele want...
Ok dat komt in de kraante

De kraante, de kraante
De kraante komt d'r an,
De kraante kikt een elk naor uut
Waor blift de kraante dan
De kraante, de kraante,
Ie slaopen d'r niet van
Dat oolde wief dat alles wet
Waor gienend zonder kan !

========== ==========

Koop ok et dadde Stellingwarver boek !
Koop ok:
"WILDE GAANZEN"
van
Johan Veenstra
Verhaelen en riempies van "Uut de Pultrum van de Stellingwarven" en "De Ovend" in een prachtige bundel van 101 blz.
Mit plaeties van Sietske A. Bloemhoff. Omslag van "Wilde Gaanzen" in rood en bruun; ing.; pries : f 7,50. Zie bestelbiljet bi'j disse "Ovend".

Harm Houtman

TIED

De wiezers valen
vlogge gaot de tied,
Atlantis en Pompeï
we bin ze beidend kwiet.

De zaandloper is bi'jkaans leeg
we kun 't aende al lezen,
een robot warkt niet meer,
morgen kan al gister wezen.

De laeste voegel starft,
't vergif dat wun de stried,
Mars en Venus winken,
mar hebben we nog tied ?

harm houtman

de sprong

doe hi'j op 'e raand
van et balkon ston
vreug hi'j himzels of,
welke sprong
hi'j et beste doen kon,
die bi'j dattien
betonnen balkons langes
of de sprong
die ontelbere onzekere
jaoren duren kon.

harm houtman

veurkommen

wi'j willen niet weten
dat wi'j oonze misdaodigers
wat misdoen,
deur ze te veroordielen
deur veuroordielen
en gien acht slaon
op heur aachtergronden,
wi'j laoten vaeke toe
dat de toestanen van
die onverlaoten,
een protte te weensken
overlat
as wi'j daor es aachter
kommen konnen, konnen
wi'j een protte veurkommen,
van wat oonze misdaodigers
misdoen.

Waorom "Veurjaor" neffens mi'j een goed gedicht is.

(Zie: BERGVELD, H.J., De Oolde Pook. Oosterwoolde, 1970, pag. 5)

Nao de tegenstelling oold-ni'j, koold, huterig weer - mooier, zaachter weer, legt hi'j et uut, wat er dan zo biezunder, wat zo mooi is, wat opvaalt. De katties, et blad an de bomen; dan de dieren - de katte wodt weer slim "uut-huzig" - een speulse menier van zeggen, dat et dier de hiele naacht om huus henne toffelt en al mar miauwt. "...Hoolt je naachs haost uut de slaop..." zegt hi'j dan.
Dan moej' as lezer toch wel even glimken ?
Dan weer beelden uut et leven van de netuur om him henne: kalver, laomer - daor kuj' toch niet om henne, daor woj' toch even eers van ?
De protters vliegen an en van (ie zien ze flodderen), de eksters sjouwen en ie heuren de kiewiet, en die ziej' over 't laand dukelen.
Mar ok de meensken vereren: "Stieve Jan, die oolde knapperd, har oonze maegd laest bi'j de haand..." Alderdeegst die oolde vent, stieve Jan, veraandert... ie moe'n weer even glimken aj' d'r an daenken dat die nocht krigt an "oonze maegd", in de meitied. Mar de schriever blift niet lange staon bi'j een beeld van ere meensken. Hi'j wil naor himzels toe, èn zien lezers. Aj' alles even optellen kuj' ja allienig mar zeggen: et veurjaor maekt weer ALLES AANDERS. En as et veurjaor Stieve Jan eers maekt, zol de meitied dan om oons henne-gaon ? Néé ! Et maekt je zuver overstuur-overal weer ni'j, jong leven !
Al die dingen, et ere ni'je leven, dat maekt dat Bergveld zeggen kan: "et wodt weer mooi in de netuur", as besluut.
Uut alles dot blieken, hoe dichte de schriever bi'j de netuur staot. Gien wonder, want dat staon zoe'n betien alle Stellingwarvers.

Begriepelik, dat et leven in de netuur hiel eers bi'j die meensken leeft, as bi'j iene, die jaoren eers niet woond het as in de stad. Ie vienen trouwens bi'j Bergveld wel veul vaeker dat hi'j hiel wat elementen uut de netuur haelt. Bi'j welke Stellingwarver schriever trouwens niet ? Ok begriepelik dat zoks bi'j de Stellingwarver lezers anslat - die staon ja krek lieke dichte bi'j de netuur. Ik kan me indaenken, dat zoe'n laeste riegel as "Et wodt weer mooi in de netuur" veur stadsmeensken, of meensken die van de universiteit kommen en vaeke over "literatuur" docht hebben, "simpel" an dot. Dan kunnen ze zeggen: "Now, da's ók slim ienvooldig, heur. Daor zit ok niet ál te veule aachter". Tóch zit d'r meer aachter. Die laeste, "simpele" riegel is veur mi'j de mooiste van et hiele gedicht. Omdat die zin oons weer et gevuul, dat bliede gevuul geft, aj' zo in de meitied dat gevuul ók hebben, aj' zo tegen mekeer zeggen, aj' al die mooie dingen zien of krek zien hebben: "Et wodt weer mooi in de netuur!" Dan schöt et gemoed je éven vol. Of as een mem tegen de kiender zegt: "Kiek toch es, et wodt weer mooi in de netuur", as ze mit de kiender de laene langes lopen het, as ze op de blatties en de katties wezen het. Zok gevuul, zokke gedaachten, daorom zol "Veurjaor" veur mi'j allienig al literatuur hieten meugen, deur de inhoold. Mar neffens mi'j bi'j' dan toch nog niet klaor. Niet alle goeie idenen die op pepier daele schreven wodden, bin dàn al een gedicht. De uutwarking van de gedaachte is wel 90 % donkt mi'j. De anloop, uutbeelding, "konklusie", he'k et al over had. Alle beelden bin scharp, dudelik, d'r zit oddering, riegelmaot, structuur in, om zo mar te zeggen. De zinnen lopen allegeer "noflik", ze zitten in de maote. Now kuj' veur of tegen zoe'n maote wezen - Bergveld keus d'r véúr, en hi'j hoolt him an zien keuze, zonder dat et saai wodt.

In dit stokkien was ik hielemaol niet van doel om meensken d'r toe over te zetten krek zokke dingen te schrieven as Bergveld. Mar toch kun we wat van him leren: een idee allienig is niet genogg. Et moet tot in de punties uutwarkt wodden. Veerder bin ik ok niet van doel west om "Veurjaor" hielemaole uut te pluzen, dit en dat nog es te vergelieken: om kot te gaon, wetenschoppelik op pepier te kriegen. Te min tied, en hier is de ruumte d'r ok niet meer veur.

Henk Bloemhoff

- -

OVER DE GREENS

Maniverstatie

Disse zommer kwammen de Drachtster P.A.-studenten Stienstra en Faber mit een eerste bundel dichtwark op 'e bodden.
Et zol een vervolg wodden op de poëzieaovend van de Rieks Pedagogische Academie op 22 feberwaori '74 in Drachten. Jan Betten was d'r veur de Schrieversronte mit wark van oonze schriever en dichter Johan Veenstra. Stienstra en Faber besleuten laeter ok twie gedichten van Johan Veenstra in de bundel op te nemen.
Mar doe et oranje geval mit zwatte letters bi'j onns de grune busse inroegelde, doe vul et mi'j wat of.
Mit naeme de "technische uutvoering" was beneden de maote. Oorzaeke: et ontbreken van subsidie, want heur anvraoge wodde niet beloond.

Jammer, want de eerste jaorgangen van de Catheder - de schoelekraante van de Drachtster kweek - waor as disse uutgifte een speciaal-nummer van is, weren stokken beter verzorgd en ok zonder subsidie .....
Een kreers boekien was een betere reclame veur dit ni'je talent west.
An disse bundel warkten een stokmennig in Frieslaand bekende figuren mit zoas Tsjêbbe Hettinga, Jan Post en Doede Veeman, die stok veur stok goed wark brochten.
Et ere was allegeer ni'j talent, en niet allemaole lieke best. Douwe Kootstra, Jolande, Pedagogisk Kombo Jos, Jelle en Jan zorgden veur niet zokke goeie bi'jdregen, mar Edsard Berger, Hylke fan Wâldsein, Adrys Stienstra, Hille Faber, Wim Visser en Roel Alkema kwammen goed veur et locht.
Van Johan Veenstra weren de gedichten "Athene" en "Aarme Doeve" opneumen. Disse gedichten meugen ok gerust bi'j de betere helte van et bundeltien rekend wodden.
Ok hier bliekt dat de Stellingwarvers in Frieslaand aorig mit kommen kunnen.
De bundel Maniverstatie is te bestellen bi'j Adrys Stienstra, De Knobben 38 te Drachten.
Pries f 2.40 (incl. verzendkosten).

Uut de Pultrum en de Ciefers

"Uut de Pultrum - van de Stellingwarven", oonze vaaste rubriek in de Liwwadder Kraante, wodt verspreid in een oplaoge van 97.044 stoks, waor mar 6280 van in de beide Stellingwarven belanen. Blieven d'r altied nog 90.000 veur ere friezen over! En now mar hopen dat al die meensken "Uut de Pultrum"lezen.....
In percentaoges: et dekkingspercentaoge in de perveensie Frieslaand is 56 %. As wi'j dat vergelieken gaon mit de gemienten Oost- en Weststellingwarf, daor is et dekkingspercentaoge resp. 38 % en 54 % . Wi'j blieven dus nog onder et gemiddelde ! Zo om en de bi'j de helte van de

Stellingwarvers is in de gelegenhied disse rubriek te lezen. En wat doen we mit de ere helte...

It moaiste famke fan Antarctica

"Et gemientehuus in Oosterwoolde zicht d'r van buten lieke suterig uut as et van binnen is.De ambtenaoren aachter de loketten zitten heur vingers te tellen. Sommigen doen dat niet iens. De man, waor as Dynte op ofstevent, controleert of de wiezers van de elektrische klokke wel verspringen. As zi'j zien uutzicht hindert, krigt hi'j een schok. Now het hi'j inzicht. Dynte staot in een S-boscht veur et lege loket. De V-vormige uutsnieding van heur maantel lat de Y-streek tussen heur bosten zien. Zien brille beslat er van. Hi'j zet him schrap en nemt de onkreukelbaore ambtlike I-hoolding an."
Ja, as we et boek leuven meugen dan gaot et somstieden mal toe op oons gemientehuus in Oosterwoolde. Dit fragment komt uut een ni'j Fries boek van R.R. v.d. Leest, "It moaiste famke fan Antarctica".
Van der Leest in een hiel eigen stijl beschrift de aeventuren van et onderwiezersspannegien Dynte Planteit en Nier Hinnebruyer. Ze wonen bi'jmekeer in en warken mit in beidend op een twiemansschoele in Vollaruu, een Drents brinkdorp.
Vechtparti'jen, sexschandaolen en zels et'Internationaal Bevrijdingsfront' speulen een rol in et aeventuur om de "zim", een appat soorte edelstien, henne.
Somstieden komt et verhael irreëel bi'j mi'j over mar deur de spanning en de grappen boeit et boek tot an de laeste bladziede.
Reinder Rienk van der Leest, 41 jaor en onderwiezer in Enschede het in 1972 een punt zet aachter zien Friese schrieverschop. Mar zonder zien oolde liefde kon hi'j zeker niet, want inkotten komt hi'j mit nog nin ni'je Friese roman. Dit boek is uutkommen bi'j Alternatyf en ie kun et in de boekwinkel veur f 6,50 kriegen.

Pieter Jonker

Copy veur de ni'je Ovend graeg veur 15 november naor et redaktieadres, Boverweg 15a, Ni'jberkoop.
Zollen jim de copy, aj'm een typmesiene hebben, typen willen ? Et pepier graeg alliend mar an ien kaante bruken. Et pepier graeg van omdebi'j 14½ cm. in de lengte, en 20½ cm. bried.

Red.

En wat zee Klaosien Griffioen doe ze in de vekaansie et dichterspeerd Pegasus mit 'n oolde gitaar, een zunnebrille op en een roege baord op de Spoekedam van Noordwolde tegenkwam ? "....KRULDE HAOREN, KRULDE ZINNEN, KRULD VAN BUTEN EN KRULD VAN BINNEN!"

! ! ! Et is verbeuden zonder schriftelik goedvienen van de schrievers wark of patten uut heur wark uut dit blad over te nemen of opni'j te drokken !!!

de ovend

een uutgifte van de Stellingwarver Schrieversronte
Verschient ien keer in de twie maonden
Adm.: Johan Veenstra, Binnenweg 3, Nijeholtpade
Red.: Henk Bloemhoff, Bovenweg 15a, Nijeberkoop

„De Ovend" komt riegelmaotig over de heerd bl'j
de leden van de Stellingwarver Schrieversronte
Lidm. / ab. (tegere) kost *f* 10,— in 't jaor

Baankno. 29.98.07.711
Girono. 83 15 23 van de Coöp. Voorschotbank Oldeberkoop
t.g.v. Stellingwarver Schrieversronte, no. 771